

MUISTIO

KUHMOISTEN KUNTA

Kuhmoisten keskustan osayleiskaava

1. viranomaisneuvottelu (aloitusvaihe)

Paikka: TEAMS / Pirkanmaan ELY-keskus

Aika: Torstai 1.11.2021 klo 10.00

Laatija: Minna Lehtonen, Ramboll Finland

Läsnä: Reijo Honkanen, Pirkanmaan ELY-keskus
Esa Hoffrén, Pirkanmaan ELY-keskus
Minna Huttunen, Pirkanmaan ELY-keskus
Maaret Väänänen, Pirkanmaan ELY-keskus
Hanna Djupsjöbacka, Pirkanmaan liitto
Ruut-Maaria Rissanen, Pirkanmaan liitto
Miinu Mäkelä, Pirkanmaan maakuntamuseo
Kreetta Lesell, Pirkanmaan maakuntamuseo
Valtteri Väyrynen, Kuhmoisten kunta
Kari Ahonen, Kuhmoisten kunta
Henna Koskinen, Kuhmoisten kunta
Lari Jaakkola, Ramboll Finland
Minna Lehtonen, Ramboll Finland

Tiedoksi: Pauliina Pelkonen, Pirkanmaan ELY-keskus
Riitta Syväälä, Pirkanmaan ELY-keskus

1. Neuvottelun avaus, järjestäytyminen ja osanottajien toteaminen

Esa Hoffrén avasi kokouksen. Todettiin läsnäolijat. Esittäydettiin ja sovittiin, että Hoffrén toimii kokouksen puheenjohtajana ja Minna Lehtonen sekä Lari Jaakkola toimivat sihteereinä.

2. Asialistan hyväksyminen

Käytiin läpi ja hyväksyttiin kokouksen asialista.

3. **Kaavahankkeen esittely - Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (28.9.2021)**

Minna Lehtonen esitteli kaavoituksen vaiheita, lähtökohtia, tavoitteita ja aikataulua. Kuhmoisten kunnanjohtaja Valtteri Väyrynen esitti, että osayleiskaavan tavoitteisiin lisättäisiin yritystoiminnan ja teollisuuden huomioon ottaminen. Konsultin ja Kuhmoisten kaavoittajan mukaan lisäys voidaan tehdä.

4. **Viranomaisten puheenvuorot**

Pirkanmaan liitto:

Osayleiskaavan alueella voimassa Keski-Suomen maakuntakaava. Kuhmoisten kunnan kanssa on käyty keskusteluita maakuntakaavasta, ja kunnassa ollaan siihen tyytyväisiä. Keski-Suomen ja Pirkanmaan maakuntakaavat on laadittu suurin piirtein samaan aikaan, joten ne sopivat hyvin yhteen. Pirkanmaalla on uusi vaihemaakuntakaava työn alla, ja Kuhmoinen tulee olemaan osa sitä. Tämä kaava ei kuitenkaan todennäköisesti tuo merkittäviä muutoksia Kuhmoisten keskustan alueelle.

Muistutetaan, että maakuntakaavan määräykset on syytä käydä huolella läpi ja ottaa huomioon se, miten ne ohjaavat osayleiskaavan laadintaa. Esim. keskustatoimintojen alueella mainintoja joukkoliikenteestä, kevyen liikenteen väylistä sekä kulttuuriympäristön arvoista. Kaavan laadinnassa on huomioitava lisäksi ohjeellinen ratayhteys. Mikäli ratalinjaus otetaan mukaan kaava-alueeseen voidaan joutua tekemään siihen liittyviä selvityksiä. Mikäli maankäyttö- ja rakennuslain uudistus etenee suunnitellussa aikataulussaan, tulisi laki voimaan vasta vuoden 2024 alusta, joten se ei kerkeä vaikuttamaan tämän kaavan laadintaan. OAS:in rantaosayleiskaavoja esittäviin kuviin toivottiin lisättävän niiden laatimisvuodet. Lisäksi pyydettiin mainitsemaan OAS:issa, että osayleiskaava on oikeusvaikutteinen. Pyydettiin lisäksi laittamaan tiedote vireilletulosta ja nähtäville asetettavasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta Pirkanmaan liittoon, kun kaavahanke lähtee liikkeelle. Maakuntahallitus käsittelee yleiskaava-asiat. Myös päivitetty OAS laitetaan nähtäville.

Pyydettiin lisäämään kaavaselostukseen maininta Kuhmoisten hiilineutraaliustavoitteesta kunnan ollessa osa HINKU-verkostoa (hiilineutraali kunta). Todettiin, että yleiskaava on yksi kunnan merkittävimmistä työkaluista hiilineutraaliuden tavoittelussa.

Maakuntamuseo:

Maakuntakaavassa oleva merkintä kulttuurin vetovoima-alueesta kertoo, että suunnittelualueella on paljon arvokasta kulttuuriperintöä ja se mahdollistaa kaavoituksessa positiivisia asioita. Kaava-alueella on myös maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja valtakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä. Tämä luo hyvät lähtökohdat kehittämiselle. Alueella olevat muinaisjäännökset ovat vetovoimatekijöitä.

ELY-keskus:

Vapaa-ajan asuminen ja matkailun kehittäminen täytyy ottaa huomioon kaavoituksessa, koska ne ovat kunnan elinvoiman kannalta tärkeitä asioita. Voimassa olevat asemakaavat tulee ottaa suunnittelussa huomioon ja arvioida aiheuttaako osayleiskaavan laadinta niihin muutospainetta.

Luontoarvoissa keskiöön nousee kulttuurivaikutteisuus sekä perinneympäristöt, ja suunnittelualueen kulttuuri- ja maisemaympäristöissä elää useita uhanalaisia eliölajeja. Myös vesialueet ovat tärkeitä luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta.

Kuhmoisten satama-alue on hieno ja poikkeuksellinen ja on hienoa, että nykyään Päijänne ulottuu Pirkanmaalle saakka. Valtatie 24 on alueen merkittävin tie. Liikennejärjestelyt ovat Kuhmoisten keskustassa toimivat, sillä alikulkua ja liittymiä on riittävästi. Valtatie 24 ei todennäköisesti nouse tulevaisuudessa merkittävästi kehitettävien yhteyksien joukkoon, mutta koska se kulkee kolmen maakunnan alueella on tärkeitä, että tien suunnittelussa tehdään tiivistä yhteistyötä. Olisi hyvä mikäli oikoradan saisi rajattua kaava-alueen ulkopuolelle. Väylävirasto on joka tapauksessa osallinen riippumatta siitä kuuluuko oikorata kaava-alueeseen vai ei. Ehdotettiin, että kaavan tavoitevuosi voisi olla kauempana tulevaisuudessa kuin tämänhetkinen vuosi 2030. Esim. 2040 voisi olla parempi vaihtoehto. Noudatetaan nykyistä maankäyttö- ja rakennuslakia. Luultavasti uusi laki ei vaikuttaisi kovinkaan paljon kaavan laadintaan.

5. Selvitystarpeiden tarkentaminen

Pirkanmaan liitto:

Osayleiskaavan taustaselvityksiin voisi lisätä Pirkanmaan liiton laatiman uuden väestösuunnitteen. Yleiskaavan tulee perustua väestöennusteisiin.

Maakuntamuseo:

Kaava-alueella sijaitseva vuosien 1900-1950 välillä rakennettu rakennuskanta pitäisi selvittää siltä osin kuin sitä ei huomioitu aiemmissa selvityksissä (esim. asuinrakennuksia). Samoin on syytä tarkistaa olemassa olevien selvitysten tietojen ajantasaisuus ja päivittää niitä tarpeen mukaan. Lisäksi kaava-alueella saattaa olla modernin rakennusperinnön arvokohteita, jotka eivät olleet mukana modernin rakennusperinnön inventoinnin aluerajauksessa, eli kaava-aluetta tulee arvioida myös tästä näkökulmasta ja tarvittaessa ottaa tehtävään selvitykseen mukaan myös nämä kohteet.

Suunnittelualueelta on tehty useita muinaismuistolöytöjä mm. Papinsaaresta. Saari on arkeologisesti herkkä. Kaava-alueesta olisi hyvä tehdä laaja arkeologinen selvitys. Mikäli rantaosayleiskaavojen alueilla on tehty arkeologisia selvityksiä voidaan ne jättää uuden selvitysalueen ulkopuolelle. Kevät on parasta aikaa tehdä arkeologisia selvityksiä, joten mikäli selvitys tehdään sen tekeminen voitaisiin aloittaa jo keväällä 2022. Kulttuuriympäristöselvityksistä voidaan järjestää työneuvotteluita.

ELY-keskus:

Luonto:

Kaavaa varten tulee koota mm. ajantasaiset tiedot hankealueella esiintyvistä uhanalaisista lajeista ja luontotyypeistä, luonnonsuojelulain turvaamista luontotyypeistä, vesilain 2 luvun 11 § mukaisista vesiluontotyypeistä sekä erityisesti suojeltavien, rauhoitettujen ja tiukasti suojeltavien lajien esiintymisestä. Lisäksi olisi hyvä laatia viherverkkoselvitys.

Lajikohtaiset tiedot tarvitaan erityisesti suojeltavista ja rauhoitetuista lajeista, kuten liito-oravista ja viitasammakoista. Direktiivilajien osalta potentiaaliset lepakkoalueet tulisi selvittää, koska kaava-alueella on todennäköisesti paljon ranta-alueita, joilla voi olla lepakoiden lisääntymis- ja levähdysalueita. Nämä alueet ovat lailla turvattuina. Myös muut direktiivilajit, kuten tietyt sudenkorentolajit tulisi selvittää. Suunnittelualueen koilliskulmassa on hakamaita, joissa voi elää uhanalaisia lajeja. Vaikka laki ei velvoitakaan tekemään selvitystä haitallisista vieraslajeista olisi suositeltavaa selvittää niiden levinneisyyttä, sillä ne

vaikuttavat usein negatiivisesti uhanalaisiin lajeihin. Lepakko- ja sudenkorentoselvityksistä voidaan järjestää työneuvotteluja. Aiempien luontoselvitysten ajantasaisuutta tulee tarkastella. Suunnittelualueesta voitaisiin tehdä viherverkkotarkastelu, jonka voisi tehdä muiden luontoselvitysten ohella.

Rakennettu ympäristö:

Tulisi tarkastella rakennettua ympäristöä etenkin sen suhteen minkälaisen paineen asemakaavojen muutoksiin uusi osayleiskaava aiheuttaa.

Pohjavedet:

Alueen pohjoisosassa on pohjavesialuetta. Jos maankäyttö siellä muuttuu täytyy pohjaveden suojauksesta huolehtia eikä alueelle saa rakentaa mitään sellaista, joka vaarantaa pohjaveden laadun.

Melu:

Valtatie 24 on melko hiljainen Kuhmoisten keskustan alueella 60km/h nopeusrajoituksen johdosta, joten meluselvitystä ei välttämättä tarvita. Mikäli maankäyttö oleellisesti muuttuu valtatie 24:n läheisyydessä tulee meluselvitys laatia. Meluselvityksen tarvetta tulee muutenkin tarkastella jatkossa.

Liikenne:

Liikenneselvitys tarvitaan. Valtatie 24 nykyisiä liittymiä tulee hyödyntää eikä uusia tule rakentaa. Osayleiskaava-alueen opastamistarpeita tulee tarkastella laajasti. Alueen liikenne on kaiken kaikkiaan hyvällä mallilla. Kevyen liikenteen väylätarvetta alueen koillisosassa teollisuusalueen läheisyydessä tulee tarkastella. Nykyään kevyen liikenteen väyliä ei tulisi rakentaa valtatie 24:n viereen, vaan mieluummin vähän kauemmaksi.

Ilmasto ja vaikutusten arviointi:

Osayleiskaavan vaikutuksia tulisi arvioida tarkemmin osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Erityisesti ilmastovaikutusten arviointi tulisi ottaa mukaan, koska yleiskaava on merkittävä työkalu ilmastovaikutusten vähentämisessä.

6. Yhteenveto ja jatkotoimenpiteistä sopiminen

Pidettiin yhteenveto kokouksessa esiin tulleista asioista. Sovittiin, että konsultti laatii muis- tion, jonka jälkeen se kierrätetään osallistujilla. Lopullinen muistio laitetaan esille ELY-kes- kuksen kirjaamon kautta.

7. Muut asiat

Kuhmoisten kunnan tekninen johtaja otti esille pohjavesialueen ja vedenottamon huomioon ottamisen kaavoituksessa. Konsultti vastasi, että nämä aiheet otetaan huomioon kaavoituk- sen perusselvityksissä, mutta pohjavesialueelle ei voi rakentaa mitään hyvää. ELY-keskus lisäsi, että vedenottamolle määrätään riittävät suoja-alueet eikä esim. pohjavesialueelle saa imeyttää hulevesiä. Konsultti lisäsi, että pohjaveden muodostusalue ja vedenottoalue on yleensä erillisiä alueita ja ne voidaan esittää kaavakartassa. ELY-keskus lisäsi, että ELY-kes- kuksen Niina Nenoselta voi kysyä lisätietoja liittyen pohjavesi- ja vedenottoalueiden suoja- vyöhykkeisiin.

Pirkanmaan liitto toimitti linkit väestösuunnitteisiin:

<https://pirkanmaa.mediafiles.fi/catalog/Pirkanmaa/r/1854/viewmode=infoview>

<https://pirkanmaa.mediafiles.fi/main/thumbnailview>

8. Neuvottelun päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.31.